

COM ES CONFORMEN LES RELACIONS COSMOPOLITES AMB ELS REFUGIATS A L'ÀMBIT PEDAGÒGIC A FINLÀNDIA?

Míriam Medina Ponce

Treball de fi de grau tutoritzat per Xavier Rambla Marigot.

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia (Universitat Autònoma de Barcelona), maig de 2017.

Resum executiu

Aquesta investigació intenta donar resposta a com es conformen les relacions cosmopolites amb els refugiats a l'àmbit educatiu a Finlàndia tal com les entén U. Beck. La utilització de tècniques qualitatives tals com diaris de camp, entrevistes i observacions participants esdevenen eines clau per respondre a les qüestions plantejades durant la investigació. En aquest món cada cop més globalitzat, on tots ens trobem connectats gràcies als mitjans de comunicació, tant en sentit positiu com negatiu, les relacions cosmopolites esdevenen el resultat d'aquesta connexió. Els riscos globals, i concretament en aquest cas els desplaçaments forçats que estan generant refugiats de guerra a tots els països de la Unió Europea, traspassen fronteres i per tant, ens uneixen. En aquesta investigació, es vol descobrir, per tant, fins a quin punt els educadors perceben que el seu destí està lligat al dels refugiats i fins a quin punt els refugiats consideren que els seus propis interessos estan lligats als dels seus companys. Els educadors consideren que l'arribada de refugiats és enriquidora per al país, ja que si s'aconsegueix introduir a aquestes persones en la societat, en tots els nivells (educatiu, cultural, social...) s'aconseguiran prevenir discriminacions de tot tipus. També consideren que viure en la diversitat de religions és un pas endavant per prevenir el fonamentalisme. Per altra banda, entre els refugiats existeix un reconeixement de l'altre però des de la individualitat, és a dir, l'interès per sobreviure de tots, esdevé l'interès per sobreviure de cadascú, però només si interessa, restant importància en alguns casos a la conformació de comunitats imaginàries. A més, a causa d'aquests tipus de relacions cosmopolites es tracta d'esbrinar com es conforma el sentiment dels educadors envers les causes que produeixen aquests desplaçaments forçats dels refugiats. Els educadors argumenten que la Unió Europea és la màxima responsable de les guerres i devastacions que estan patint aquestes persones als seus països. També es considera si el fet que els educadors treballin amb persones refugiades els fa més sensibles a

l'hora de tractar d'integrar els refugiats a la societat Finesa. Les investigacions apunten que uns s'impliquen més que d'altres, però tots s'uneixen per buscar nous instruments pedagògics, com per exemple el projecte que s'ha desenvolupat a l'escola Vuolle Opisto juntament amb AIESEC, per a la integració dels refugiats en aquest país on l'educació bàsica és potència mundial.

Paraules clau: Cosmopolitisme, Refugiats, Finlàndia, Globalització, Riscos Globals.

Índex

1. Així va començar la història.....	pàg.4
2. Primers passos.....	pàg.5
3. “Per entendre el present primer hem d’entendre el passat”.....	pàg.6
4. Cap a on caminem, ho endevines...?.....	pàg.7
5. El gènere una variable inesperada.....	pàg.9
6. “Si l’estructura no permet el diàleg, l’estructura ha de ser canviada”.....	pàg. 10
7. “Observar no és només mirar el que està passant”.....	pàg.12
8. És l’hora de (re)formular preguntes.....	pàg.15
9. És l’hora de donar respostes...concloent.....	pàg.16
10. Bibliografia.....	pàg.19
11. Webgrafia.....	pàg.20
12. Annexos.....	pàg.21

Així va començar la història...

Quan vaig escoltar les primeres notícies sobre refugiats, jo, com a sociòloga interessada per tots els afers socials, vaig començar a interessar-me per tot el que es deia sobre el tema a internet, als telediaris, a la ràdio... també em vaig apropar a l'organització del meu barri, ja que volia investigar el fenomen en primera persona. Considero molt important la investigació "in situ" dels afers socials i sempre que tinc la possibilitat m'agrada realitzar treball de camp per prendre notes, conèixer a gent implicada i recopilar nova informació. Considero que gràcies a aquesta actitud estoica he aconseguit realitzar el treball que tens entre les mans.

En un primer moment, la idea era marxar a l'estranger a realitzar les meves pràctiques curriculars amb AIESEC. AIESEC és l'organització de joves més gran del món constituïda com a tal després de la II guerra mundial l'any 1948, amb la intenció de protegir la pau i permetre una major comprensió entre cultures gràcies a l'empoderament dels joves arreu de 126 països. Consideren que cada jove ha d'assumir un rol positiu en la construcció del futur del nostre planeta.¹

El meu interès a centrar la sociologia en el camp educatiu va fer decidir-me per anar a un dels països més exitós en aquest terreny: Finlàndia. Així doncs a la plataforma d'AIESEC, vaig trobar un projecte que tractava d'integrar a persones refugiades a la societat Europea i es desenvolupava en una escola. Vaig aplicar sense pensar-m'ho dues vegades i em van acceptar.

Aprofitant la meua estada de pràctiques a l'estranger vaig decidir que seria molt interessant realitzar una investigació sobre aquest projecte.

Triangulant els meus interessos, les meves oportunitats i les meves limitacions, vaig considerar que la pregunta central de la qual s'havia de derivar el projecte era: Com es conformen les relacions cosmopolites amb els refugiats a l'àmbit educatiu a Finlàndia?

Així doncs endinsem-nos en la història...

---

¹ <http://www.aiesec.org.es>

Primers passos...

En primer lloc cal entendre què s'entén en aquest article per cosmopolitisme. Segons Ulrich Beck (Beck, 2011), el cosmopolitisme parteix de la idea de reconeixement de l'altre i de com ens comportem respecte dels altres. La globalització ens ha obligat a això, vulguem o no, tant en sentit positiu com negatiu. A més considera que en una societat del risc com la que vivim, estem experimentant un cosmopolitisme imperatiu, on tothom està connectat i confrontat entre si, inclús si els riscos globals afecten diferents països, estats o cultures molt diferents.

Així doncs els refugiats passen a convertir-se en veïns a causa de la globalització. Si el cosmopolitisme radica en el reconeixement de l'altre com abans afirmaven, aquest té a veure amb establir relacions socials que es formen i mantenen tant en un context global com en un context local lluny de ser relacions merament puntuals o relacionades amb el turisme.

Els mitjans de comunicació afavoreixen aquesta tasca d'apropament però no sempre fidels a la realitat. Així doncs el problema dels refugiats ens afecta, ja que les societats europees s'han vist en la situació d'acollir.

Per altra banda, també és necessari explicar la forma que se li ha donat al treball. Al primer apartat s'ha contextualitzat el país històricament, ja que la història ens dona moltes respostes sobre el nostre present. Al segon apartat s'han introduït algunes de les actuacions polítiques que s'estan realitzant al país. Al tercer apartat es parla sobre la variable de gènere, ja que la realitat que ens ofereix aquesta també és interessant per conèixer les relacions cosmopolites. Al següent apartat, s'explica la metodologia utilitzada i posteriorment es presenten les hipòtesis. Finalment s'intenta donar resposta, amb tot el material adquirit durant l'estança a Finlàndia, a les hipòtesis plantejades.

“Per entendre el present primer hem d’entendre el passat”

Pierre Vilar (historiador)

Si la pretensió d’aquest treball esdevé estudiar les relacions cosmopolites en la societat Finesa, en primer lloc considero important contextualitzar històricament el país per poder entendre el seu present. Només unes pinzellades.

Finlàndia va formar part de Suècia durant més de 600 anys i després, va formar part de Rússia durant el període de 1809 a 1917. Finalment, després de diverses guerres, Finlàndia va aconseguir la seva independència el 6 de desembre de 1917. L’any 1939, l’exèrcit de la Unió Soviètica va atacar Finlàndia i aquest li va cedir territoris. Més de 400.000 finesos es van haver de desplaçar com a refugiats de les regions perdudes.²

Tot i així, Finlàndia va aconseguir establir bones relacions amb la Unió Soviètica, conservant, per tant, la independència del país. Molts aspectes de la societat Finesa es van transformar, van migrar moltes persones del camp a les ciutats, es van començar a desenvolupar els serveis públics, sanitaris, la seguretat social i l’educació bàsica pública.

Quan cau la Unió Soviètica, Finlàndia també cau en una profunda crisi econòmica. Moltes empreses van fer fallida i per tant van desaparèixer molts llocs de treball. Així doncs, Finlàndia va haver de tornar a reconfigurar la seva identitat a través de la creació de moltes indústries i llocs de treball relacionats amb l’alta tecnologia.

Aquest recorregut històric fa palès com la societat finesa ha hagut de redefinir-se més d’una vegada i això repercuteix directament sobre la seva identitat. En aquests tipus de països que han hagut de redefinir-se tantes vegades, és més fàcil que entenguin que el cosmopolitisme és la solució i no el problema. Segons U.Beck (Beck, 2011) la integració cosmopolita es basa en aquest fet. El discurs que ofereix Beck (Beck, 2011) pel que fa a les persones que es posicionen a favor de rebre refugiats és que aquesta idea apaivaga la por dels europeus a perdre la seva identitat. Com més segurs i reafirmats se sentin els europeus en la seva dignitat nacional, menys es tancaran en els seus estats-nació i més fàcilment sortiran en defensa dels valors europeus al món.

---

² <http://www.infopankki.fi>

Cap a on caminem?...ho endevines?

Quan parlem de refugiats, hem de tenir en compte les polítiques que s'estan duent a terme a Europa, com s'estenen els drets humans, com s'està forjant la democràcia al voltant dels refugiats... Fem una revisió.

La Unió Europea avui dia, acull principalment l'objectiu de no devolució. Aquest objectiu fixat per la UE aquest 2017 conté una gran incongruència, ja que els països receptors de refugiats no estan obligats a donar la benvinguda a totes les persones que hi arribin i per tant, aquest principi de no devolució és totalment vulnerat. Durant l'acord amb Turquia fixat el 2015 més de 32.000 refugiats van arribar a Europa, un nombre força superior a les xifres dels anys anteriors que només variaven entre 3.200 i els 3.500. Finlàndia llavors es va veure col·lapsada, això es reflectia en les seves polítiques, en el nombre de devolucions, en les decisions del departament de migracions....³

Fent una comparació amb Espanya, a Finlàndia la ràtio entre demandants d'asil i població triplica la d'Espanya, d'un 0,1% a un 0,03%.⁴

La democràcia d'avui dia queda molt lluny de cobrir les necessitats de la ciutadania, de respondre a les demandes socials i per tant les seves actuacions, està molt lluny del que entenem per democràcia. Dahl reflecteix molt bé aquesta idea: "En efecte, el terme "democràcia" és clarament polisèmic perquè, entre d'altres, conté dos conceptes ben diferenciats: per una part, un ideal de sistema polític; i per l'altre un conjunt de sistemes polítics reals que solen estar molt lluny d'aquell ideal." (Máiz, 2002).

A més afirma que cap estat ha tingut mai un govern que hagi estat completament a l'altura dels criteris d'un procés democràtic, ja que per adquirir una democràcia s'han de complir els següents criteris; participació efectiva, igualtat de vot, comprensió il·lustrada, control final sobre l'agenda i inclusió dels adults. I a més d'aquests criteris ha d'haver-hi una constitució democràtica.

Com Millán (Millán, 2012) molt bé afirma, la globalització està generant canvis radicals en tots els àmbits que afecten directament al benestar de les persones. En un món cada vegada més interdependent, és necessari tenir en compte les relacions cosmopolites per entendre les transformacions estructurals derivades del procés de globalització. Per

---

³ Annex I, taula 1

⁴ Annex I, taula 2

tant, la visió cosmopolita és la perspectiva teòrica més idònia per comprendre aquesta nova realitat transnacional.

És obvi que durant els últims anys l'arribada de persones migrades a Europa ha anat augmentant, i també és obvia la vulnerabilitat i la precarietat en la qual viuen sovint alguns immigrants. Cachón explica que els immigrants no sols pateixen precarietat en el mercat de treball sinó que també sofreixen altres precarietats com la identitària, la cultural o la derivada de l'absència de reconeixement d'alguns drets polítics com el dret a vot.

Un altre punt interessant a destacar de Cachón (Cachón, 2009) per entendre els processos migratoris és que no es pot parlar d'integració dels immigrants en el mercat de treball y en la societat com si fos un procés individual i similar per a tots ells. Hem de tenir en compte que són processos socials col·lectius i diferenciats. Així doncs, segons Cachón se'n distingeixen tres tipus: els assentats (disposen de documentació, inserció en el mercat de treball, estudis...), els indocumentats (es troben en una situació irregular, ja que no tenen permís de residència) i els precaris (viuen en una situació legal però no han aconseguit una inserció estable al mercat de treball.).

Per tant, tot i que s'estan realitzant noves polítiques que semblen caminar cap a la igualtat, la realitat és ben diferent, ja que l'aplicació d'aquestes polítiques és més complicada d'aplicar a la pràctica.

El gènere, una variable inesperada.

Durant la investigació, la variable de gènere va sorgir sense que la tingués en compte. Gairebé totes les persones migrades eren homes d'entre 18 i 34 anys. És per això que he considerat fer uns apunts al respecte.

Segons l'Organització Internacional de les Migracions (OIM), fins a mitjans de la dècada dels 80 la migració era considerada com un fenomen del sexe masculí. Avui dia, les dones representen quasi la meitat de la població migrant en tot el món. La migració moltes vegades es considera com a gènere neutre, però això no és així, les persones emigrants no ho fan independentment del seu gènere. El procés de desplaçament de les persones està relacionat, i molt, amb el gènere, ja que la migració impacta de manera diferent a homes i dones i a grups diferents d'homes i dones (en tant a classe social, ètnia, edat...) en el seu procés de desplaçament. (OIM, 2003) Quan parlem de relacions entre homes i dones que migren, aquestes són definides per estructures socioculturals i pels sistemes de la societat on viuen aquestes persones. S'ha d'afegir una altra variable dintre del gènere, la religió. La religió musulmana separa a homes i dones en molts punts de convivència de la vida diària, a l'hora de resar, de dinar... tot i que són persones joves, carreguen aquestes imposicions socials.

Segons Maglano (Magliano, 2009), quan mirem la immigració des del punt de vista femení hem de tenir en compte els imaginis identitaris que les dones realitzen sobre si mateixes i les relacions socials de desigualtat que s'estableixen. Aquest imaginari ve lligat necessàriament per la llarga dominació masculista en aquest àmbit. Per tant, és important que les polítiques i els programes en matèria d'immigració en els països d'origen i/o destí integrin una perspectiva de gènere en tots els nivells.

“Si l’estructura no permet el diàleg, l’estructura ha de ser canviada”

Paulo Freire (educador)

En primer lloc, cal introduir uns apunts sobre l’escola Vuolle Opisto⁵. Aquesta és una escola de formació professional tant per a finesos com per a refugiats. A més també és un espai on persones de totes les edats s’adrecen per fer diverses activitats com pintura, dansa, cuina, costura... Per últim, l’escola Vuolle Opisto, està vinculada a Vuolle Settlementti⁶, aquesta institució està formada per moltíssimes entitats i projectes relacionats amb la tercera edat, amb les persones refugiades...

Considerar l’àmbit pedagògic a l’hora de comprendre com es donen les relacions cosmopolites amb les persones refugiades a l’escola és clau, ja que moltes arriben amb alguna experiència educativa prèvia del seu país d’origen i això afecta directament al seu aprenentatge present.

Dryden- Peterson (2015) obre la caixa negra dels problemes intrínsecs a la integració educativa de les persones refugiades. Segons l’autor, és important examinar la manera en què l’educació per aquestes persones és reestructurada. Aquestes trajectòries educacionals es divideixen en dos períodes: pre-reestabliment i el post-reestabliment.

El pre-restabliment es dona de forma més fàcil si la persona arriba amb certs coneixements d’anglès, però això en la majoria dels casos no és així. En el cas de Finlàndia, l’anglès és una llengua vehicular que parla la gran majoria de la població, i per tant, és fàcil desenvolupar-s’hi en el dia a dia. Però si la intenció és sentir-se integrat, com és el cas dels refugiats, la necessitat d’aprendre l’idioma és crucial. Per això els centres de recepció d’immigrants imparteixen gran quantitat de classes de finès als refugiats.

En el període de post-reestabliment de l’educació és quan comencen els problemes d’integració educativa davant la continuació dels estudis als països de destí, els autors distingeixen tres: Les barreres de la llengua; el que sol passar és que les persones refugiades passen més temps aprenent l’idioma que no pas adquirint el nivell d’escolarització que els correspon per a la seva edat. Pel que fa a la pedagogia, aquesta es troba centrada en el professor i no en l’estudiant, el professor explica i el nen escolta.

---

⁵ <http://vuolleoulu.fi>

⁶ <http://www.settlementti.fi>

Per tant, és necessari reenfocar l'educació cap a una pedagogia més interactiva i no tan impositiva, on hi hagi més diàleg entre estudiant i professor. Les discriminacions en les activitats de l'escola també generen un problema. Existeix una doble discriminació: una, al contingut del currículum, i una altra, al tractament que els donen tant els altres alumnes com els professors.

“Observar no és només mirar el que està passant”

Explicar la metodologia utilitzada és el punt més important a l'hora de realitzar investigacions basades en mètodes qualitatius. Així doncs, l'observació realitzada en el camp ha estat de forma directa i no estructurada, aquesta ha sigut la tècnica central del projecte juntament amb la realització d'entrevistes i l'ús de documents. Tal com diu Muntanyola a *Metodologia* “Perspectives, pràctiques i desafiaments”, l'observació “busca explicar les pràctiques en el seu entorn social i requereix una construcció de l'objecte i el disseny d'investigació adequant preguntes i mètodes.” (Muntanyola, 2015: 37). L'aproximació a l'objecte d'estudi s'ha realitzat de manera endògena, és a dir, s'ha desenvolupat una aproximació interna al fenomen observat, en un escenari natural i totalment participant, ja que el fet que hagi realitzat també les meves pràctiques curriculars a l'escola ha fet que hagi de ser així. He decidit realitzar entrevistes, ja que considero que és la millor combinació amb l'observació participant i a més és la forma més exhaustiva d'obtenir informació en poc temps.

L'observació es va realitzar del 03/04/2017 al 03/05/2017 tres dies a la setmana durant tres hores diàries, a l'annex adjunto fotografies per complementar les observacions.⁷

Després de l'elaboració de les hipòtesis, es va procedir a dimensionalitzar els conceptes i extraure indicadors per poder elaborar les preguntes de les entrevistes, així doncs es va elaborar el quadre següent:

---

⁷ Annex VI

CONCEPTES	DIMENSIONS	INDICADORS
ESTRATÈGIES D'ADAPTACIÓ	Ús de l'espai	Manera de seure, d'estar a classe, al menjador
	Llenguatge corporal	Manera de vestir-se, de pentinar-se, de parlar
	Idioma	Ús de l'idioma
	Moments de distensió	Al menjador, a casa, en sortides escolars
	Experiències traumàtiques	Ocultació/ Expressió
PERCEPCIÓ DEL CONTEXT SOCIAL	Imaginari personal de l'opinió social	Opinió sobre refugiats
		Opinió sobre polítiques Europees
		Opinió sobre polítiques Fineses
RELACIONS SOCIALS	Relacions de tracte refugiat/refugiat	Formals/Informals
	Relacions de tracte refugiat/professor	Formals/Informals
	Relacions de tracte professor/ professor	Formals/Informals
	Registre lingüístic depenent del context	Formal/Informal
	Relacions d'integració	Refugiat/refugiat
		Professor/professor
		Professor/refugiat
	Relacions de discriminació	Refugiat/refugiat
		Professor/professor
		Refugiat/professor

Les persones entrevistades tenien aquests perfils:

SEXE	RANG D'EDAT	SITUACIÓ PERSONAL	NACIONALITAT
Home	30-35	Monitor d'assistència a Vuolle Opisto	Espanyol
Dona	50-55	Professora de Finès a Vuolle Opisto	Finesa
Dona	40-45	Educadora social a Vuolle Opisto	Finesa
Dona	30-35	Cursant un màster en educació primària, professora de finès als centres de recepció de refugiats com a voluntària i membre d'AISEEC	Finesa
Homes	25-35	Refugiats i estudiants a Vuolle Opisto	Iraqians

És l'hora de (re)formular preguntes...

Tots sabem que la inspiració no ve sola, per tant, la realització de les hipòtesis ha estat inspirada en l'article d'Ulrich Beck (2011): "Cosmopolitan as Imagined Communities of Global Risk". Així doncs la hipòtesi central de la recerca és: Com es conformen les relacions cosmopolites amb els refugiats a l'àmbit educatiu a Finlàndia?

1. Fins a quin punt creuen els educadors que el seu destí està lligat als dels joves refugiats? I fins a quin punt els refugiats consideren que els seus propis interessos estan lligats als dels seus companys?
2. Degut al lligam que tenen els educadors amb els refugiats, com és el seu sentiment envers les causes que produeixen aquests desplaçaments forçats?
3. El fet de que els professors treballin amb refugiats els fa més sensibles a l'hora de tractar d'integrar els refugiats a la societat Finesa?

És l'hora de respondre...concloent

Per respondre a les hipòtesis plantejades, l'ús dels diaris de camp⁸ i les entrevistes esdevenen instruments clau, a més de les immersions en diverses pàgines web fineses del govern, la convivència amb els refugiats i professors, l'ús de fotografies,⁹ alguns dels materials d'integració facilitats per l'escola Vuolle Opisto a l'hora de realitzar les classes¹⁰, les experiències personals...

Quan ens preguntem fins a quin punt creuen els educadors que el seu destí està lligat als dels joves refugiats, les investigacions apunten que en general tots es troben implicats en la tasca d'integració. Els educadors consideren que l'arribada de refugiats és enriquidora per al país, ja que si s'aconsegueix introduir a aquestes persones en la societat, en tots els nivells, tant laboral, com educatiu, com cultural, s'aconseguiran prevenir discriminacions de tot tipus, fomentar la tolerància, el diàleg... També consideren que viure en la diversitat de religions és un pas endavant per prevenir el fonamentalisme, el qual implica l'acceptació d'un pensament únic i exclusiu.

També es preguntava fins a quin punt els interessos dels refugiats estan lligats als dels seus companys. En aquest punt, existeix un reconeixement de l'altre i d'un futur comú però des de la individualitat, és a dir, l'interès per sobreviure de tots, esdevé l'interès per sobreviure de cadascú, però només si interessa. Per exemple, un dels refugiats va decidir canviar la seva religió per intentar aconseguir el permís de residència. A més, és important manifestar que les relacions que es donen entre ells no són heterogènies, és a dir, es segreguen segons nacionalitat i gènere. Així doncs per exemple, els entrevistats, ambdós Iraquians i de poblacions properes vivien junts.

El sentiment dels educadors en vers les causes que produeixen aquests desplaçaments forçats, és negatiu cap a Europa, és a dir, consideren que la Unió Europea ha tingut a veure i molt amb el començament i l'allargament de les guerres que han devastat els països d'on provenen els refugiats. També és negatiu cap a l'anterior govern finès el qual va realitzar polítiques molt restrictives cap als refugiats. Els entrevistats responen que les principals causes per les quals les persones refugiades migren és per trobar oportunitats, per la devastació que produeixen les guerres o perquè als seus països d'origen no tenen cobertes les seves necessitats bàsiques.

---

⁸ Annex II

⁹ Annex VI

¹⁰ Annex V

El fet que els professors treballin amb refugiats els fa més sensibles a l'hora de tractar d'integrar els refugiats a la societat finesa. L'experiència de participar en el suport als refugiats canvia als educadors de manera que els fa més sensibles i empàtics a l'hora d'entendre la situació des de fora i des de dintre. Per tant passen a entendre i viure la situació més enllà del que diuen els mitjans de comunicació, ja que els riscos globals són extremadament dependents i manipulats pels mitjans de comunicació globals. Així doncs, una de les entrevistades inverteix el seu temps lliure en ajudar com a voluntària ensenyant finès als refugiats que arriben als centres de recepció. Una altra de les entrevistades, està elaborant un projecte en el qual, invertint amb els seus propis diners, està fent longobards de fusta per vendre'ls i guanyar diners per als refugiats.

L'escola, Vuolle Opisto, treballa constantment fent projectes per fer que els refugiats se sentin més integrats. El projecte realitzat conjuntament amb AIESEC, tracta de facilitar la integració dels joves en la societat finesa. Així doncs, considerant que Finlàndia és un dels països més potents en educació, especialment a l'educació primària, aquest fet es veu reflectit a l'escola "Vuolle Opisto" i a una escola de primària que vaig visitar anomenada "Koskela Norssi"¹¹. A aquesta escola de primària, "Koskela Norssi", un cop acaben les classes cap a la una, ja que no tenen classes per la tarda, es dediquen a ensenyar finès a tots els nens refugiats de l'escola que ho necessitin. L'escola "Vuolle Opisto", també ofereix aquest servei a refugiats per aprendre l'idioma. Ja que les classes són en Finès i si no saps finès no pots continuar els estudis. A la classe on jo treballava els nois ja sabien una mica de finès i aprenien altres coses de l'ensenyança bàsica. Per altra banda, a la formació universitària és més difícil accedir. Els entrevistats ho van intentar però no els van acceptar. Els exàmens són difícils i si no domines l'idioma encara més. Per tant, en aquest sentit no és gaire equitativa.

Per altra banda, podem afirmar que a societat finesa està dividida, com bé deia una de les persones entrevistades d'origen espanyol: "Finlandia está divida entre los profundos (traducció literal del finès), los que están a favor de la acogida y los racistas que están en contra" .

Els arguments en contra de les persones refugiades són arguments que s'han arrelat fortament en la societat, una de les persones entrevistades ens explica aquests arguments: "The society is very polarized. There are lot of persons that would like to help but anothers don't. Some Finnish people think that they are coming here for take-off jobs and we need to pay them all." Durant la meva estança al país he viscut diversos

---

¹¹ <https://nk.oulu.fi/fi/koskela>

esdeveniments, manifestacions en contra dels refugiats, eleccions municipals amb partits clarament en contra dels refugiats, agressions tant verbals com físiques a persones immigrants... Llegint els periòdics es pot veure com la formació d'un nou partit anomenat "vertaders finesos" liderat còmicament per un home d'origen africà, en Joao Bruno Putulukeso, reafirma aquesta clara oposició a les persones migrades.

Però també hi ha molta gent que opina el contrari, tots els entrevistats treballen amb refugiats i afirmen que els hi hem de donar oportunitats a aquestes persones perquè refacin les seves vides i se sentin integrats en tots els àmbits. A Finlàndia existeix molt treball voluntari i moltes de les persones que treballen als centres de refugiats són voluntaris. Una de les entrevistades, està treballant a un d'aquests centres d'acollida.

Com podem veure al següent gràfic el govern està donant moltes respostes positives però també va deportar a 542 persones aquest any 2017. Quan la deportació en teoria està prohibida per llei.¹²

Concloent i responent a la nostra hipòtesi principal, fins a quin punt és cosmopolita l'acollida que es realitza a les persones refugiades a Finlàndia, i com concretament es realitza aquesta acollida a l'àmbit educatiu a l'escola Vuolle Opisto, podem afirmar que les relacions cosmopolites es donen a l'àmbit educatiu i que els riscos globals creen comunitats imaginàries que fan que aquestes relacions socials es conformin des de l'alteritat, la tolerància i la comprensió. Però des del govern i des d'alguns extrems de la població això no és així.

---

¹² Annex I, taula 3

Bibliografia

Beck, U. (2011). *Cosmopolitan as Imagined Communities of Global Risk*, American Behavioral Scientist, 55, 1346-1361.

Cachón, L. (2009). *En la "España inmigrante": entre la fragilidad de los inmigrantes y las políticas de integración*. Papeles del CEIC. Vol. 2009/1, 1-35.

Dryen-Peterson, S. (2015). *Refugee Education in Countries of First Asylum: Breaking Open the Black Box of Pre-Resettlement*. Theory and Research in Education. Vol. 14, 131-148.

Magliano, M. (2009). *Migración, género y desigualdad social: la migración de mujeres bolivianas hacia Argentina*. Revista Estudios Feministas, Vol. 17.

Máiz, R. (2002). *Teoría normativa y análisis empírico de la democracia en Robert Dahl*. Teorías políticas contemporáneas, 165-190. Valencia.

Millán, N (2012). *Una Doctrina Cosmopolita para un mundo interdependiente*. Revista electrónica de estudios Internacionales. Vol. 2.

Muntanyola, D. et al. (2015). *Metodología (s). Perspectivas, prácticas y desafíos*, Encrucijadas, 8.

Organització Internacional per a les Migracions (2003). *Migración y Género*. Fundamentos de Gestión de la Migración. Volumen Dos: Desarrollo de Políticas para la Migración.

Webgrafia

Escola primària Finlàndia: <https://nk.oulu.fi/fi/koskela>

Escola Vuolle Opisto: <http://vuolleoulu.fi>

Servei de Migracions de Finlàndia(MIGRI):

http://www.migri.fi/download/73178_Internetjulkaisu_net_4_20171.pdf?fb5184619f93d488

Servei de Migracions de Finlàndia(MIGRI):

<http://statistics.migri.fi/#applications?start=548&end=548>

Servei de Migracions de Finlàndia(MIGRI): <http://statistics.migri.fi/#applications>

Servei de Migracions de Finlàndia(MIGRI): <http://statistics.migri.fi/#decisions>

Organització AIESEC: <http://www.aiesec.org.es>

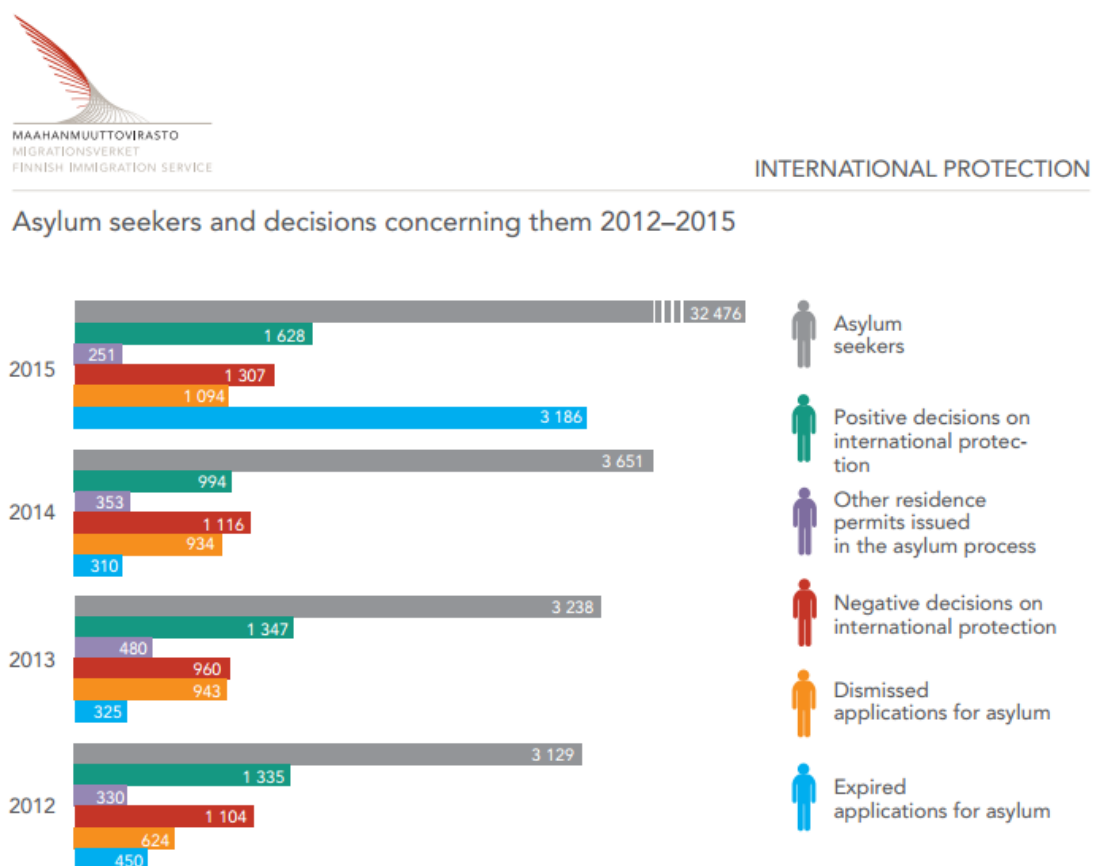
Pàgina informativa del govern per a refugiats: <http://www.infopankki.fi>

Vuolle settlementti: <http://www.settlementti.fi>

ANNEXOS

ANNEX I

Taula 1:

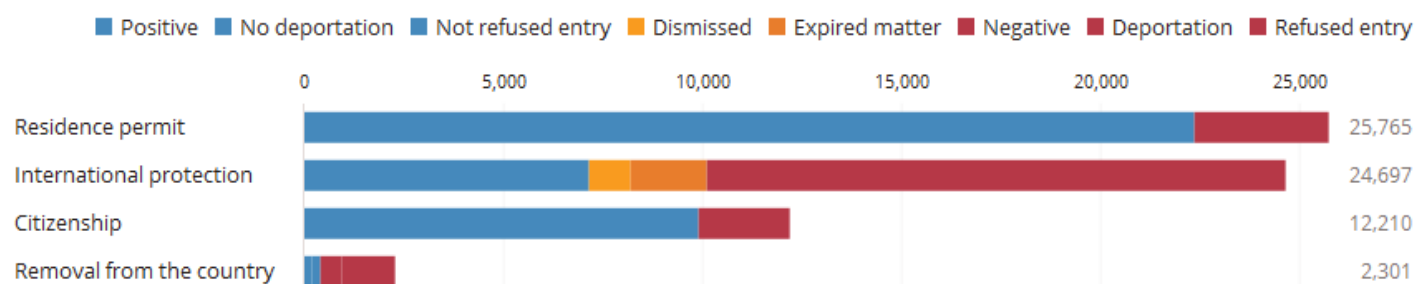
Taula 2:

2016	Aplicants d'asil per primer vegada	Població a 1 de gener	Ràtio
Espanya	15755	46445828	0,03%
Finlàndia	5605	5487308	0,10%

Taula 3:

Applicant groups

☐ RELATIVE [DOWNLOAD CSV](#)

ANNEX II

- DIARIS DE CAMP

Dilluns 03/04 començaré el projecte amb la presentació dels alumnes i l'observació de les seves lliçons de ciències socials.

03/04-09/04

El primer dia m'ensenyen l'escoles, les aules, em presenten als alumnes refugiats que estan acabant la ESO.

Són de nacionalitats diverses: Afganistán, Irak, Iran, Somalia, Thailandia, Latvia...

He descobert biaixos de gènere, a les classes als menjadors...

Quines relacions tenen els refugiats amb la gent de l'escola?

Els refugiats no tenen clar què venim a fer, sovint molts d'ells em pregunten.

Ambdós ens trobem en territori hostil. com ens perceben? com els percebem? (relació cosmopolita)

De moment no hem establert cap tipus de jerarquia, ens hem integrat amb ells totalment, ens hem "camuflat" amb ells.

Tria de les persones del projecte: Haitham (parla àrab), Míriam (sóc estudiant de sociologia), Alberto(ha treballat amb la generalitat).

10/04-16/04

Viatgem a Syöte, una muntanya al nord de Finlàndia on realitzem esports de neu.

És una molt bona manera de realitzar un primer contacte amb els nois, sense necessitat d'establir cap jerarquia entre nosaltres. Això té un benefici i és que compartim tots els moments amb ells; dinem amb ells ens expliquen les seves coses, compartim tots els moments de lleure...a diferència dels professors i monitors. Per altra banda, té un punt negatiu o no tant positiu en el que ells no entenen ben bé que és el que estem fent allà, com els ajudarem... Constantment ens ho pregunten.

Dijous iniciem la primera classe amb ells. Per saber més els uns dels altres realitzem el lloc de l'estrella. Han de posar a cada punta hobbies, coses que els hi agradin... A la majoria els hi agrada anar al gym, valorem molt la seva família i amics i els hi agrada molt el futbol.

L'activitat els hi agrada molt i ens serveix per saber més els uns als altres, els noms, les aficions, les nacionalitats...

Divendres ens conviden a una festa d'aniversari, és l'aniversari de l'educadora social, Marita. Allà coneixem als nois que viuen als apartaments de prop de l'escola. Mengem pastís i cafè tots junts i anem a veure els apartaments on viuen i coneixem a la resta d'educadors socials.

Són més vuit educadors socials però van rotant i no hi ha cap psicòleg. Quan els hi pregunto per un psicòleg em diuen que si veuen a un noi amb problemes l'envien al psiquiatra.

En aquesta setmana fet una sortida al jardí botànic de la universitat, a les diferents facultats de la universitat, especialment la d'educació que és impressionant. Tenen de tot, sala d'art, de ceràmica, de cuina, tèxtils, marqueteria...

També hem realitzat les presentacions de power point sobre els diferents temes, història, clima, comportament...tot sobre Finlàndia..

Ara la idea és que realitzem videos sobre aquest temes que gravin els propis nois. Per ajudar en la futura integració d'altres refugiats.

Durant aquest dies han hagut petites interaccions. Un dia mentre dinàvem uns nois es van començar a barallar, va haver de venir la policia. El mateix dia a la classe un noi es va enfadar perquè es pensava que els seus companys s'estaven rient d'ell mentre participava a un exercici i va agafar les coses i volia marxar. Jo i un membre d'aiesec vam tractar de calmar-lo i al final va tornar al seu lloc i va continuar amb l'exercici. Just aquell dia ens supervisava un membre d'aiesec, per veure com treballàvem.

Un altre dia la directora de l'escola ens va demanar un favor, si podíem entretenir als nois que no tenien exàmens finals. va ser una classe bastant estranya, els nois estaven a la seva i no vam poder fer tot el que teníem pensat ja que alguns van marxar i d'altres estaven escoltant musica, fent la seva.

Un altre dia vam visitar el museu d'art d'Oulu. Hi havien només fotografies sobre Lapònia de cases antigues, mostrant la pobresa d'allà. També hi havia un exposició d'arbres i de cadàvers morts...Em va decepcionar ja que jo esperava trobar quadres d'artistes d'allà amb diverses tècniques com oli, aquarel·les, acrílic...

També hem fet tallers de pintura on cadascú va pintar el que va voler, va ser molt divertit. Vam veure com tot i que molts d'ells no entenien el llenguatge, la pintura era una forma d'expressió. A més entre ells s'ensenyaven les coses, reien i s'ajudaven.

Els educadors socials es troben bastant al marge hi han uns 7 educadors socials que treballen allà però cap d'ells organitza activitats amb els joves.

Per exemple el dia que vam cuinar truita, una d'elles va venir i se'n va emportar un tros de truita per menjar-se'l a la sala de professors. Nosaltres vam compartir la truita tots junts al menjador principal. Em va semblar com que no volia involucrar-se no se si perquè estàvem nosaltres allà i no volia interrompre o perquè realment no volia compartir el dinar amb els nois i nosaltres. El comportament finès és molt independent, fred i igualitari estaria bé estudiar com els nois es troben moltes vegades en desacord amb aquest comportament amb coses tant simples com compartir la xocolata aixecar-se per agafar aigua i preguntar si els demés volen...

17/04-23/04

Dilluns realitzem la nostra primera classe.

Aquesta setmana realitzarem els vídeos d'ajuda a altres refugiats benvinguts, els vídeos es projectaran als reception centers.

Hem proposat la següent activitat: degut a que ens han donat un programa amb diferents temes per explicar als estudiants refugiats, clima , política, seguretat social, benestar, família...decidim repartir els tòpics a la classe i que cadascun agafi els que més els hi agradin per estudiar-los i fer posteriorment una presentació oral. Els ha semblat una bona idea tan als professors com als alumnes.

Els nois son:

Irak: 4

Afganistán: 5

Somalia: 4

Angola: 1

Thailandia: 1

Latvia: 1

No tots són refugiats, tots estan allà per aprendre l'idioma.

Després hem parlat sobre la vestimenta que s'ha de portar a una entrevista de treball amb fotos interactives i després hem parlat sobre el comportament finès amb "the finnish nightmare" un personatge creat per entendre el comportament finès en general.

Finalment realitzem un memory game en el qual els nois en un tros de paper han de dibuixar el seu autoretrat i en l'altre el seu nom. Després hem posat els papers cap per ball i em intentat memoritzar les parelles i encertar-les. ha sigut molt divertit.

Un del nois m'ha preguntat si jo era la seva professora o la seva companya d'aula i jo li he dit que les dues coses, ell s'ha quedat pensant una estona i després m'ha cridat com a professora.

Els nois necessiten interacció; m'assec a la sala d'estar i se m'apropen a saludar-me, a parlar-me, tot i que un d'ell no sabia anglès, ha intentat parlar amb mi una estona.

Existeix una pàgina web que se'ls hi ofereix als refugiats que apliquen per refugiar-se a Finlàndia des d'una organització sense ànims de lucre, sense religió i sense adhesió a cap tipus de partit polític. ofereixen cases de persones fineses per a refugiats: <https://refugees-welcome.fi/>

Com el govern tria als refugiats: http://www.migri.fi/asylum_in_finland/quota_refugees.

Passem dos dies ajudant als joves a la sala d'ordinadors fent els powers points. Alguns no saben molt bé anglès i els hi costa fer el power point, d'altres són molt espavilats i ja porten coses de casa. Aquests són els de major edat, estan més organitzats.

Els refugiats s'agrupen per nacionalitats i edats. Només hi ha una noia. Però ella és de més edat i s'agrupa amb els nois de més edat.

A la tarda, fem taller de pintura per relaxar als nois, es dediquen a pintar mandales, els hi va agradar molt!! Però vam tenir poca participació.

Demà dissabte, per pasqua hem quedat per realitzar un partit de futbol ja que a la majoria d'ells els hi encanta.

24/04-30/04

Com a activitats amb els nois de la residència hem anat al centre per veure els seus llocs favorits, hem realitzat tècniques de relaxació i cuina.

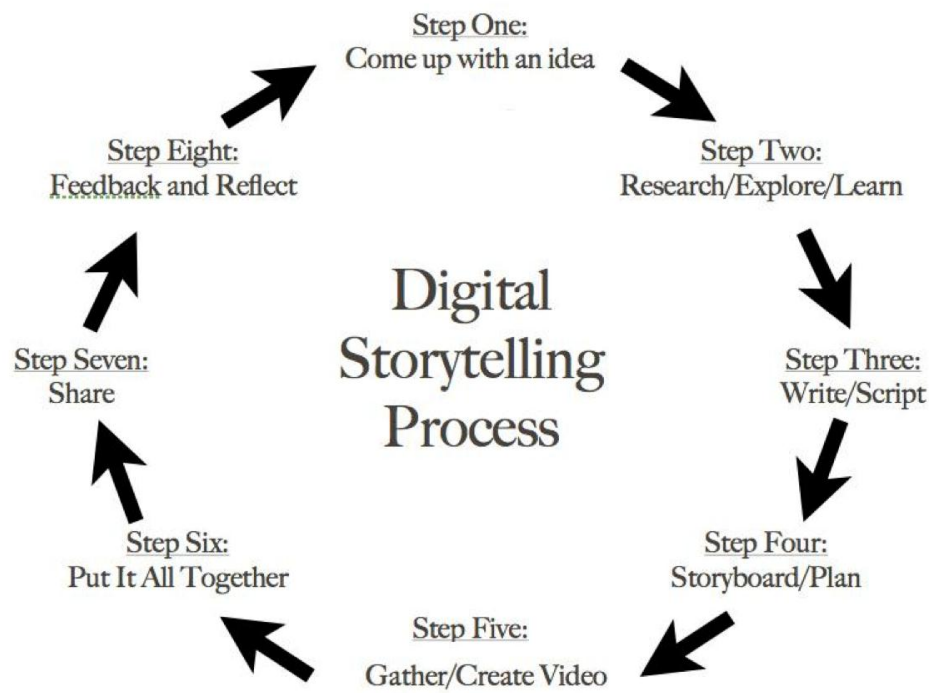
Durant aquesta setmana acaben els vídeos, fem fotos... la coordinadora del projecte, Minna, decideix que editarem els vídeos a Valve. Valve és un espai de l'ajuntament on hi ha exposicions, obres de teatre, musicals, zones de creació...

Aquesta setmana també anem a veure un musical sobre hip-hop.

La relació amb els monitors és una mica dolenta. Els nois em diuen que no els hi ajuden, jo veig que no s'interessen gaire per ells quan organitzem les activitats quasi no venen nois...

ANNEX V

Digital Storytelling Process

Student Name: _____		Date: _____		Class: _____		Period: _____	
Slide #	Slide #	Slide #					
Transition:		Transition:					
Voice Over:	Voice Over:	Voice Over:					
Music:	Music:	Music:					
Notes:	Notes:	Notes:					

ANNEX VI

Escola Vuolle Opisto:

Classe “Alma C”: Es pot observar la segregació per gènere.

Escola d'educació primària Koskela Norssi:

Observació de fotos dels nens de nacionalitats diverses: Iraq (principalment), Somàlia, Rússia, Canadà...

Sortida amb els refugiats al Taide Museum (Museu Nacional d'Art d'Oulu), Observació de la vestimenta, acurada i elegant:

